

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์

ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา

- คน-ปฏิวัติ:
1. คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์
 2. รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์
 3. หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก
 4. นาย สานิตย์ สิมาน
 5. ว่าที่รองอธิการบดี ผู้ช่วย คณาจารย์
 6. นางสาว อรรณีภา หวานคง
- หน่วยงาน/ส่วนงาน : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. ประวัติหน่วยงาน/ส่วนงาน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ 248 ม.1 ถนนสาทรใต้ - นครชัยศรี ๓.สาทรยา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 และ Website: www.human.mbu.ac.th โดยมีประธาน คือ "ผู้บังคับการศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์" และมีพันธกิจคือ "การพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้ได้มาตรฐานสากลโดยให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย" สำหรับปรัชญาของหน่วยงาน คือ "การเรียนรู้ภาษา คือการเรียนรู้มนุษย์" นอกจากนี้วัตถุประสงค์หลักการจัดการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ คือ

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอย่างเพียงพอ สามารถสื่อสารเพื่อเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในและภายนอกประเทศ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการอ่าน เขียน แปลและฟังข่าวสารทางภาษาได้
3. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ทางภาษา วรรณคดีและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา สามารถประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่พุทธศาสนาได้
4. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเผยแพร่พุทธศาสนาได้ทั้งในและ นอกประเทศ
5. เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาระดับสูงขึ้นไป

ในปัจจุบันหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 สาขาวิชา คือ

1. ภาควิชาภาษาตะวันตก สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
2. ภาควิชาภาษาตะวันออก สาขาวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต และสาขาวิชาภาษาไทย

หลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์ ระยะเวลาเรียนภาคทฤษฎี 4 ปี หรือ 8 ภาคการศึกษาและภาคปฏิบัติสหกิจศึกษา ภาคทฤษฎีนั้นจะต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนของหน่วยกิตที่กำหนดไว้

2. ที่มาและความสำคัญ

การผลิตบัณฑิตเป็นการถือสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1 การผลิตบัณฑิตและพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่เป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ตามแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2566-2565) และยุทธศาสตร์หน่วยงาน(Strategic agencies) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิตและสร้างโอกาสทางการศึกษาก้าวหน้าเป็นคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษาที่ผ่านมายัง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ มีความสามารถในการสร้างสรรคด้วยความรู้ใหม่ มุ่งสอนให้นักศึกษาสามารถใช้อิทธิพลการคิดวิเคราะห์ห้วงยังมีเหตุผล อย่างไรก็ตาม ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสนใจของทั้งกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยต่างๆ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นคณะกรรมการจัดการความรู้ประจำคณะมนุษยศาสตร์ประจำปี 2563 เห็นสมควรว่าจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนานักศึกษาให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการ อีกทั้งเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้คณาจารย์มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์แก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อรวบรวมแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

ขั้นการวางแผน (Plan)

วิธีการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิตของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เริ่มต้น คือ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนรู้ (KM) ประจำคณะมนุษยศาสตร์ โดยมีคณาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ มีหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นประชุมอาจารย์ประจำสาขาวิชาละสองแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษา มาพิจารณาถอดบทเรียนและจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย จัดทำเป็นแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น โดยเลือกประเด็นหลักในการพัฒนา คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ จากนี้คณะกรรมการจัดการความรู้ จึงมอบหมายให้ นางสาว อรรณีภา หวานคง ทำหน้าที่ Facilitator การจัดการความรู้ โดยมี คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก นายสานิตย์ สิมาน และว่าที่รองอธิการบดี ผู้ช่วย คณาจารย์ เป็นที่ปรึกษา เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดี ด้านการผลิตบัณฑิต เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาและเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ มีความสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ในขนาดต่อไป

ขั้นดำเนินการ (DO)

ระยะที่ 1 การแสวงหาความรู้ ในการแสวงหาความรู้ มีการประชุม พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับเรื่องของแนวทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน และทักษะความสามารถ ของอาจารย์บรรยายรายวิชาจะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ระยะที่ 2 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบใน เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาโดยเน้นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย (1) เชิญผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน (2) อบรมสัณนิบาตสาขาวิชา (3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาขึ้นติดตามประเมินผล และนำผลไปพัฒนา (CHECK-ACT) ในขั้นนี้เป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร โดยการเปิดวงรับทราบเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ จากวิทยากร และสามคู่มือ รวมทั้งแลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางการแก้ไขร่วมกันในด้านการเรียนการสอนรวมทั้งปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ระหว่างคณาจารย์

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยภายใน เนื่องจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้แก่บัณฑิตในระดับปริญญาตรี เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ในขั้นนี้ คือ ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้และการประเมินค่า ก่อนจะสำเร็จการศึกษา มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ปัจจัยภายนอก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีโอกาสศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีระหว่างอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษตลอดการศึกษา

6. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข

1. คณาจารย์ขาดประสบการณ์บางอย่างต่อเนื่องในเรื่องเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ รวมทั้งขาดความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยผู้สอนจำเป็นต้องทราบถึงเป้าหมายของการศึกษาลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ขาดการประเมินผลการสอนอย่างจริงจังโดยตัว อาจารย์ผู้สอนเอง และประเมินโดยผู้เรียนซึ่งการประเมินผล การสอนทั้งโดยตัวอาจารย์ผู้สอนเองและผู้เรียน ตามสภาพความเป็นจริงจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมี คุณค่าสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ประโยชน์ต่อองค์กรบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

1. ผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญมีความรู้และเข้าใจในรายวิชาที่ตนเองสอนเป็นอย่างดีและต้องเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะการสอนอย่างดีเยี่ยม ขณะเดียวกันผู้เรียนก็เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจากการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเช่นเดียวกัน
2. เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายในการพัฒนาการเรียนการสอนและสามารถนำไปปรับใช้กับรายวิชาอื่นที่มีลักษณะธรรมชาติและเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน